REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în flăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 46. Brașov, Miercurĭ 27 Februarie (12 Martie). 1902.

Momente psichopatologice.

(a) Acela, care va fi învĕțat literatura ungurescă — și care din generația actuală nu o va fi învĕțat, décă a avut ocasiune sĕ trécă prin o școlă secundară? — îșĭ va fi aducênd aminte de-o figură comică a acestei literaturĭ, care a trăit pe la începutul secolului trecut și care în cercetările sale „istorice" ajunsese la fórte „seriósa" conclusiune, că tóte popórele mai de sémă, despre carĭ analele ne raporteză, că au jucat óre-care rol pe acest pămênt — au fost Ungurĭ.

Ungur a fost Adam, Ungur a fost Hercule, Ungur a fost Alesandru-cel-mare, Ungurĭ au fost Ebreii, Grecii și Carthaginenii; Ungurii au format, sub diferite nume, diferite împĕrății prin Asia mică, prin Africa, Grecia, Italia și Spania.

Numele acestui bărbat era Horvat Istvan, custodele bibliotecei la museul național și profesor de limba și literatura ungurescă la universitatea din Pesta.

Dieta ungară, pentru a-șĭ esprima venerațiunea față cu acest bărbat providențial, care a restituit drepturile poporului unguresc în istoria universală, a ales pe Horvat Istvan la 1836 „istoriograf al Ungariei", care titlu semeț l'a purtat cu onóre încă ḑece anĭ, adecă până la mórtea sa, urmată la 1846.

Am ḑis „figură comică", încât pentru noi și pentru alțĭ ómenĭ cu creerii echilibrațĭ, însĕ cum că pentru națiunea sa el n'a fost de loc figură comică, avem dovada cea mai splendidă în conclusul dietei dela 1836.

Dela Horvat și până în ḑilele nóstre națiunea ungurescă a progresat mult. Insĕ direcțiuneĭ dată de istoriograful oficial al Ungariei dela 1836, direcțiune caracterisată printr'o trăsătură bine pronunțată de megalomanie și prin esclusivism de rassă, Ungurii au rĕmas credincioșĭ până în ḑiua de aḑĭ.

Nu numai limba lor și-au croit-o în sens esclusivist, fabricându-șĭ chiar și terminii technicĭ ai lor proprii, dér au mers mai departe și au impus și altor némurĭ, cum sĕ se numéscă, cum sĕ-șĭ boteze copiiĭ, cum sĕ schimbe numele munților, văilor, colnicelor și luncilor.

Și tóte acestea s'au făcut prin votul representanților „poporului", vrednicĭ urmașĭ ai celor dela 1836, carĭ au decretat de istoriograf oficial al țĕrii pe fabricatorul unor teorii absurde.

Ședința dela 8 Martie va fi de sigur epocală în analele parlamentarismului unguresc. Bĕtrânul deputat kossuthist, Madarász Jozsef, a venit cu o moțiune în spiritul lui Horvát István. In aprobările sgomotóse ale partidului sĕu, bĕtrânul deputat a propus, ca sĕ se scótă din discursurile deputaților, rostite în dietă dela începutul acestei sesiunĭ și până aḑĭ, tóte cuvintele strĕine și sĕ se tipărescă în ordine alfabetică, punêndu-se alăturea de fie-care espresiune strĕină cuvêntul echivalent neaoș unguresc.

Președintele a pus moțiunea lui Madarász la ordinea ḑilei pe aḑĭ, 11 Martie, când des amintitul deputat îșĭ va desfășura și motivele.

Va sĕ ḑică în loc de cuvinte ca: „minister", „politică", „interpelație" etc. deputații ungurĭ vor fi obligațĭ a studia, după registrul alfabetic propus de Madarasz, cuvintele echivalente neaoșe unguresci și vor trebui sĕ ḑică în loc de ministru — pe ungaresce: „országlár", care este cuvêntul de predilecție al lui Madarász.

Când veḑĭ asemenea lucrurĭ, petrecêndu-se în dieta ungară, ți-ar veni sĕ riḑĭ cu hohot, décă asemenea moțiunĭ nu ți-ar sugera impresiile cele mai tragice.

Pentru-că numai sĕ rîḑĭ nu-țĭ vine, când te gândescĭ la nevoile țĕrii, la crisa economică, la birurile grele, la provocările continue, carĭ țin pe cetățenĭ într'o surescitație permanentă, și apoi veḑĭ pe părinții patriei propunênd în aplausele generale ale unui partid moțiunĭ de resortul psichopatologiei!

Suntem în adevĕr curioșĭ de desfășurarea motivelor lui Madarász și de hotărîrea dietei, pentru ca sĕ ne putem face și noi bilanțul, constatând, cam ce progres a făcut bóla în timp de 66 de anĭ!

Institutul San-Girolamo. Din *Roma* se anunță: Cardinalul *Rampolla* și representantul Muntenegrului *Voinovicĭ* au subscris o învoială, prin care se pune definitiv capĕt afacerei institutului *San-Girolamo*. Afacerea acestui institut a preocupat aprópe un an Vaticanul, autoritățile italiene și representanța esternă a monarchiei austro-ungare. Se scie, că prin breva *Slavorum gentem* dată la începutul anului trecut, papa a dat Croaților institutul și a instituit de rector pe Iosif *Pazman*, bărbat cu sentimente croate. Dalmatinii, carĭ trăesc în Roma și carĭ îșĭ formaseră drepturĭ asupra institutului, n'au voit sĕ tolereze acésta și în Maiŭ anul trecut ocupară cu forța acest institut. Mai târḑiu au cedat locul unui comisar guvernial italian și de atuncĭ afacerea s'a trăgănat, fără sĕ fi succes o resolvare definitivă. Invoiala, ce s'a subscris Vinerea trecută, însémnă *o victorie a Dalmatinilor*. Cardinalul *Rampolla* și representantul muntenegrean s'au învoit anume, ca institutul în loc de *San-Girolamo pro croatica gente* sĕ se numéscă *Collegium Illyricum*, colegiul catolicilor Slavilor de Sud. Invoiala iscălită investesce pe archiepiscopul din Antivari cu privilegii escepționale, și un alt decret îi dă titlul de *primate sêrb*. Lui Voinovicĭ Papa i-a conferit marea cruce a ordinului Sf. George. Papa a primit Sâmbătă în audiență pe Voinovicĭ.

Cestiunea macedonénă și Bulgaria. In ḑilele ultime unele faime puneau în vedere isbucnirea de nouĕ *turburărĭ în Macedonia*. Diarele rusescĭ se grăbiră sĕ facă atente cercurile conducĕtóre din Sofia, că orĭ-ce conivență a Bulgarilor față cu o mișcare în Macedonia, va fi energic desaprobată de către guvernul rusesc.

Așa scrie diarul „Novosti": „Zankovisti, carĭ conduc aḑĭ politica Bulgariei, s'au lăudat în tot-déuna cu devotamentul lor pentru Rusia. Cercurile din Petersburg se cred dér în drept a aștepta, că guvernul bulgar se va ține strict de principiile politicei rusescĭ. Bărbații de stat bulgarĭ sciu, că Rusia doresce continuarea politicei de *status quo* în Peninsula balcanică. Orĭ-ce încercare de a ațîța cestiunea macedonénă, ar trebui sĕ provóce cea mai viuă protestare a Rusiei. Ar fi periculos pentru Bulgaria, décă în mânia situațiunei sale încurcate interióre, s'ar angaja la astfel de încercărĭ".

Atentatul temerar dela Șabaț.

Sub titlul acesta ḑiarul „Parlamentär" din Viena scrie următórele:

Fórte suspect este atentatul sĕvîrșit Miercurĭ diminéța de un anumit Rade Alavanticĭ din Mitrovița (Sirmiu), și guvernul sêrbesc de sigur nu va întrelăsa nimica, pentru a lamuri casul prin o cercetare rigurósă.

In orașul sêrbesc Șabaț, lângă Sava, un „dictator" nechemat era sĕ provóce, cu o îndrăsnélă ne mai pomenită, o revoltă cu scopul determinat de a o generalisa în întreg regatul. Trebue sĕ fixăm împrejurările în carĭ s'a petrecut casul.

Omul, care Mercuria trecută, întovărășit de patru individĭ (streinĭ!) trecŭ dela Mitrovița la Șabaț și îmbrăcat în uniformă de general sêrb, cu revolverul în mână

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Societatea americană.

De Grace Isabel Colbron.

Revista sĕptĕmânală din New-York „Town Topics", în unul din ultimele sale numere a învitat pe membrii societății de elită din acel oraș, sĕ dea o serbare în onórea prințului Enric. Serbarea sĕ fie împreunată cu un mare bal într'una din sălile de gală dintr'un palat din New-York și unde societatea alésă sĕ-șĭ pótă face omagiile înaintea prințului, fără sĕ fie supĕrată de nechemațĭ.

Prințul, cunoscênd căpeteniile guvernului, ale administrației, pe representanții industriei și pressei, încă nu șĭ-a putut forma o idee clară despre așa numita „bună societate", căcĭ acéstă societate se ține la distanță de politică, de pressă séu literatură, tot așa la distanță ca și de muncă, de industrie, cu tóte că soții conducĕtórelor acestei societățĭ se pot găsi între șefii lumei finanțiare din New-York. Este o împrejurare escepțională, că actualul președinte aparține tot acestei societățĭ, de unde se esplică, că la serbările date de guvern acum se vĕd din ce în ce mai des și representanții acestei societățĭ.

Ce va se ḑică „societatea", din ce constă ea, și ce țintă are, acésta un strĕin nu o póte scii. Și totușĭ ea îșĭ are marginile sale bine fixate și póte nicăirĭ nu se presentă într'o isolare atât de rigurósă, ca în America cea „liberă".

Societatea, ce se numesce „bună", aceea, care în lux și plăcerĭ dă tonul, despre a cărei serbărĭ tóte ḑiarele aduc colóne întregĭ de articole de reportaj și al cărei mod de viéță îl imitéză chiar și aceia, carĭ nicĭ-odată nu pot spera că vor aparține ei, acéstă societate este în țéră cea mai puțin națională. Ea n'are absolut nimic în sine, ceea-ce s'ar puté numi american. Ea este în cercurile înalte din Paris, Londra, Roma și Petersburg tot așa de familiară, ca și în New-York, Boston séu Philadelphia.

Societatea americană șĭ-a luat forma sa actuală după rĕsbóiele civile. Inainte erau douĕ felurĭ de societățĭ: cea din statele de nord, de-o rigóre și simplicitate puritană, insuflețită de idealurile cele marĭ ale libertății, aflându-se în mijlocul luptei pentru esistență. Față cu acésta era societatea din statele de sud, care în Maryland, Virginia și în cele douĕ Caroline forma o adevĕrată aristocrație și se recruta din fiiĭ mai tinerĭ ai familiilor nobile engleze.

Aceste familii erau stăpâne pe plantagele cele marĭ în statele acelea, carĭ se derivau dela donațiile feudale ale regelui Gheorghe al treilea.

Mai departe spre Sud și Sud-vest se observa influența stăpânirei francese și spaniole și d'al de Fitz-Gerald-ii, Coroll-ii, Vaughus-ii și Churchil-ii etc. din Virginia și Caroline îșĭ aduceau nu arare-orĭ soțiile din aceste state vecine. Din aceste căsĕtorii s'au născut renumitele frumsețĭ din Baltimore, carĭ în timp de câte-va generațiunĭ au ținut înhămată la carul lor de triumf nu numai America întrégă, ci și curțile principilor din jumĕtate Europa.

Rĕsboiul cel mare civil a pus capĕt la tóte acestea. Splendida societate a calicit și s'a risipit. Singura reminiscență a splendórei de odinióră este posiția privilegiată socială a orașului Baltimore, invidiată de multe alte orașe marĭ din Vest.

Din chaosul urmat după rĕsboiul civil s'a format cu încetul o nouă ordine și societatea șĭ-a luat pe neobservate actuala ei formă.

Preocupația ei principală este, de sine se înțelege, banul. Timpurile însĕ au trecut, când esclusiv banul îi asigura cuiva întrarea în societate. Aḑĭ pe lângă banĭ se mai cere sĕ fii într'o legătură óre-care de înrudire cu societatea. Mulțĭ miliardarĭ aștéptă înzadar sĕ fie învitațĭ în salónele cutăruia séu cutăruia, pe care de altfel l'ar puté plăti de cincĭ-șése orĭ.

Era sĕ ḑic mai bine damele lor. Căcĭ bărbatul, în societatea americană este o cantitate neglijabilă. El se intereséză de acéstă societate numai scurt timp când e tiner, pe urmă îl preocupă alte interese. Din causa acésta în societatea americană, bărbații fiind rarĭ, un tînĕr frumos și cu maniere elegante ușor póte sĕ-șĭ câștige întrare, mai ales décă pórtă un titlu nobilitar din Europa.

Din clasele cu învĕțătură, cei mai bine primițĭ sunt juriștii. Bine ar fi primițĭ și medicii, décă ocupația lor nu ar fi de natură, de a-ĭ ține prea încordațĭ. Profesorii superiorĭ sunt fórte stimațĭ, sunt

somă pe păḑitorii de graniță, pe pompierĭ și gendarmĭ sĕ-l urmeze, trăia pe teritorul austro-ungar și obicĭnuia din Mitrovița a face visite în Serbia, de unde era originar.

Casul s'a întêmplat într'un timp, când în Budapesta s'a întemeiat un nou ḑiar (Topola) cu scopul pronunțat de a propaga în Serbia o revoluție contra dinastiei.

Décă comandantul gendarmeriei din Șabaț, căpitanul Tănase Nicolicĭ, n'ar fi avut presența de spirit și energia de a opri în drumul sĕu pe acel usurpător și de a-l culca la pămênt cu un glonț, după ce acela îi atentase la viéță, nenorocirea ar fi fost mare și ar fi costat multe vieți.

Despre persóna temerarului om, care luase asupra sa sarcina de a arunca tăciunele în Serbia cea atât de mult sbuciumată, se ḑice că ar fi fiul unui advocat din Șabaț, care la 1868 ar fi fost apĕrătorul (?) asasinilor principelui Mihail Obrenovicĭ. Se mai ḑice, că a învĕțat ceva pe la școlĭ, însĕ nu mult și că a fost agent comercial. In privința politică el a fost aderentul dinastiei vechĭ a lui Kara-Gheorghievicĭ. Asupra acestui punct în Mitrovița se sciu multe și ar trebui sĕ se dea în vileag, ca sĕ se lămuréscă lucrurile.

Se ḑice mai departe, că acest om ar fi tost amestecat la timpul sĕu în procesul de atentat contra lui Milan, în care a și fost condamnat la 20 anĭ temniță.

Miercuria trecută adusese cu sine proclamațiunĭ tipărite și cercetarea se întinde și asupra punctului de a afla, unde s'au tipărit acele proclamații. In tot casul au fost tipărite pe teritor austro-ungar; întrebarea este, că unde, în care oraș, póte la Ranko Milicĭ în Budapesta?

Mai departe trebue sĕ se dovedéscă, că atentatul s'a făcut cu scirea principelui Petru Kara-Gheorghevicĭ, ceea ce nu putem crede, cu tóte proclamațiunile primiare pentru colecte în favorul ridicării unui monument în onórea lui Karagheorghe, ale cărui merite pentru liberarea Serbiei însuși regele Alexandru I. Obrenovicĭ le-a recunoscut. Ni se pare, că cu numele lui Petru Kara-Gheorghevicĭ se face mult abus de cătră unele elemente nechemate, carĭ vor cu orĭ ce preț sĕ aibă „un pretedent“ pentru opera lor obscură.

Omul, care a comis atentatul de Mercurĭ, are o scusă, că s'a lăsat a fi sedus de svonurile colportate prin Europa asupra Serbiei și a credut sosit timpul de a opera ca agent nechemat pe responderea sa, în numele lui Petru Karagheorghevicĭ. Încercarea, din fericire, n'a isbutit și atentatorul și-a ispășit îndrăsnéla cu viéța la fața locului. Atentatul însĕ a avut și o consecință bună. Scupștina sêrbéscă a dat dovadă unanimă despre fidelitatea sa cătră regele Alesandru. Atentatul însĕ trebuie sĕ fie și un avertisment, că există elemente, carĭ în profitul lor propriu, orĭ în profitul altora, caută a împedeca Serbia, ca sĕ nu se pótă consolida pe calea financiară și concentra pe calea națională. Casul de la Șabaț va forța guvernul regesc sĕ controleze de aprópe ómeniĭ, carĭ trec în Serbia. Nu de mult s'a întîmplat, că nisce agențĭ comercialĭ din Ungaria au rĕspândit faima despre un atentat contra regelui — și atentatul s'a făcut pe urmă, la Șabaț. Afară de Serbia se scie așa dér, ce se plănuesce în strĕinătate contra Serbiei.

„Pangermanism“ sĕu conscientă națională?

Ii róde la inimă pe șoviniștĭ, că conscienta națională cresce și se consolidéză ḑi de ḑi la Șvabii din Bănat. Pe ton grozav de elegic se plânge de acésta un „patriot“ din Chichinda-mare într'o fóie guvernamentală din Pesta.

— Pe fețele Șvabilor, ḑice el, se póte ceti, că nu sunt mulțumițĭ cu ceva. De unde mai înainte se salutau unii pe alții unguresce, aḑĭ chiar și salutului maghiar rĕspund cu *„guten Tag“* sĕu *„gelobt sei Jesus“*. Când au de a face cu popii lor, aur sĕ le dai și n'ar vorbi unguresce, ba chiar și în biserică „demonstréză“ în contra limbei maghiare. S'au hotărît Șvabii — ḑice mai departe — sĕ oprescă limba maghiară din școle. In comuna H. la adunarea consiliului școlar, unul din membriĭ acestuia a ḑis cătră preot: Ce lipsă avem noi de limba maghiară! Noi suntem Germani! Nu ne trebue ce-i maghiar! Numai atitudinei energice a preotului este a-se mulțumi, că n'au scos limba maghiară din școlă. Asemenea casurĭ se repetă ḑilnic.

„Patriotul“ din cestiune se întrébă, că de unde schimbarea acésta? Drept rĕspuns ḑice, că în Chichinda-mare a apărut un ḑiar german („Grosskikindaer Ztg.“) redactat de *Korn* Arthur, care s'ar fi dus în Chichinda din Sibiiu. Acestui redactor îi încarcă șoviniștii tóte „pĕcatele“ în contra maghiarismului și spun, că minunĭ nu alta a făcut în a deștepta conscienta națională la Șvabĭ. Il arată cu degetul, ca sĕ atragă atențiunea șoviniștilor asupră-i cu scop de a-i face imposibilă lucrarea în viitor. Dovadă procesele de pressă, ce s'au pus la cale în contra lui. Dintr'un proces pertractat la curtea cu jurațĭ din Seghedin, a scăpat téfĕr, dér îl urmăresc cu alte două procese.

Se plânge mai departe „patriotul“, că spiritul german cuceresce tare în părțile acelea, și apoi întrébă: *„Óre inspectorul școlar n'ar avé el datorința de a cere închiderea școlelor și a propune înființarea de școle de stat?...* Acum se póte însĕ ajuta ceva, scânteia póte fi încă înăbușită, ér de nu o vor face, incendiul se va întinde și va cuprinde și comunele din Torontalul superior.... Și așa rĕul e destul de mare, schimbarea e destul de însemnată. Inainte cu trei anĭ ne-ar fi rîs, décă am fi vorbit despre o cestiune de naționalitate aicĭ. Étă unde am ajuns în cursul a trei anĭ!“

*

Propunerea cu închiderea școlelor șvăbescĭ nu e ceva nou. Nu sunt nouĕ nicĭ plângerile „patriotice“ de felul celei arătate mai sus. E însĕ ceva caraghios când „patrioții“ califică de „pangermanism“ acțiunea de conservare națională a Șvabilor și încercările lor de a-se îngrădi în marginile legii față cu maghiarisarea.

Nu-i „pangermanism“ acesta, ci redeșteptarea conscienței naționale.

Testamentul politic al papei.

Jean de Bonnefon lanséză testamentul politic al papei Leo XIII. Și până acum Bonnefon a publicat adeseorĭ scirĭ referitóre la Vatican, pe carĭ S-tul Scaun nu le-a prea desmințit. El ḑice, că în vederea adêncilor bĕtrânețe, papa se ocupă cu testamentul sĕu și că și-ar fi comunicat în privința acésta voința din urmă celor mai de aprópe ai sĕi.

Papa sĕ se fi plâns de pericolele ce amenință Italia și ar fi ḑis, că vêntul socialismului va mătura de pe tron pe tînĕrul rege al Italiei. Apoi în ton energic sĕ fi ḑis:

„Situația actuală mĕ silesce sĕ mĕ ocup cu urmașul meu. Chiar de a-și trăi încă câțĭ-va anĭ și chiar de mi-ar face Domnul parte din ḑilele ce dau mângâere agricultorului, care a întârḑiat cu semĕnătura, munca mea nicĭ atuncĭ n'ar fi încheiată. Mĕ gândesc, dér, că ceea-ce nu pot face eu, sĕ facă cel ce-mĭ va urma.

„Papii nu odată șĭ-au designat pe urmașii lor. Resultatul politicei lui Gregoriu VII l'au garantat trei generațiunĭ de papĭ designațĭ de el. Și-a lăsat tronul lui Victor III, Orban II., Pascal II. Dér dimpotrivă, câțĭ papĭ nu s'au îngrijit de urmași, și îngrijirea lor n'a fost respectată!... Acésta e firesc. Dupa câte-o lungă domnire, alegĕtorii doresc o nouă direcție și bucuros vĕd pe tron ómenĭ, carĭ gândesc cu totul altfel decât antecesorii.

„Nu vrĕu, nu-i permis, ca și după mórtea mea sĕ se întêmple așa ceva. Biserica nu póte fi salvată, decât prin continuitatea logică a direcțiunei mele. Vĕ rog pe voi consoții mei în munca ce am sĕvîrșit deja, sĕ căutăm și sĕ aflăm împreună deslegarea. *Décă numai o modalitate esistă și décă ea ar fi numirea urmașului meu, acésta o voiŭ face în plenitudinea puterii mele*“.

Atâta sĕ fi ḑis papa.

SCIRILE DILEI.

— 26 Februarie. v.

O faptă de mare valóre culturală. Cetim în „Apĕr. Națională“: Academia Română a împărțit până acum, din fondul Ioan Fĕtu, un numĕr de 82,413 cărțĭ în valóre totală de lei 43,632 pe la 1865 școle din 18 județe ale țĕrei. Afară de acésta, Academia Română a mai cumpĕrat și împărțit gratis cărțĭ didactice pe la elevii săracĭ dinafară de Regat, în sumă de 8.700 lei. Acéstă faptă de mare valóre culturală, face onóre Academiei nóstre, căcĭ prin rĕspândirea cărței și prin înteмeiarea bibliotecilor pe la sate, lumina culturei se va face de sigur. In fața cărței și numai a cărței piere întunericul și rĕsare sórele bine-cuvêntat al luminei; în potriva cărței nicĭ o forță în lume, nimic nu póte. Cartea este mântuirea omenimei pe pămênt. Sĕ trăiéscă dér Academia Română.

Congresul internațional al studenților și România. Dela o agenție telegrafică din Budapesta se depeșéză următórele: Studentul technic din Turin, Hiesen (Iliescu?) a adresat înainte de asta cu câteva sĕptĕmânĭ un apel cătră studenții românĭ înscrișĭ la facultățile unguresci, ca la congresul ce se va ține la Budapesta tómna viitóre sĕ se separe de studențiĭ ungurĭ și sĕ ia parte la discusiunĭ unițĭ într'o secție cu studenții din România. Studenții românĭ dela universitățile austriace și ungare au pus în cunoscință acum pe studenții dela universitatea din Bucurescĭ, că intră în secția română și că punêndu-se pe cale naționalistă, vor lucra ca tinerĭ românĭ în unire cu dênșii la congresul studențesc.

Emigrare din comitatul Brașovului. In cursul lui Ianuarie an. c. s'au dat în Brașov 597 pasapórte persónelor, carĭ au emigrat.

Compunerea listelor electorale. Primăria orașului ne comunică următórele: Pe basa relațiunei comitetului electoral central orășenesc, se aduce la cunoscința generală, cum-că deputațiunile de consciere, alese spre scopul compunerei listelor pentru alegerea deputaților dietalĭ, valabile pentru anul 1903, și anume deputațiunea de consciere pentru cercul I de alegere sub presidiul d-lui *Ludwig Kamner* și aceea pentru cercul al II-lea de alegere sub presidiul d-lui *Friedrich Lurtz* — își vor ține, începênd cu 17 Martie a. c. până când își vor fini lucrările de conscriere, în localul oficiului de dare ședințele publice, și anume în fie-care ḑi de lucru dela 3—6 óre după prânḑ. Fiă-căruia îi stă în drept, ca sĕ se înfățișeze înaintea acestor deputațiunĭ și sĕ-șĭ documenteze dreptul de alegere.

Artiștii românĭ, pictorĭ și sculptorĭ, au adresat d-lui Haret, ministrul cultelor, o petițiune, în care îl rógă a dispune ca în acest an sĕ aibă loc *„Exposiția operelor artiștilor în viéță“* dat fiind, că acéstă exposiție de patru anĭ nu s'a mai făcut. Acéstă exposiție fiind singurul mijloc d'a se releva valórea fiă-cărui artist socotit alăturĭ cu colegii sĕĭ, s'ar impune cu atât mai mult, cu cât orĭ-ce altă exposiție anterióră acesteia nu s'a făcut decât de câte un grup fórte restrîns, care neadmițĕnd în aceeașĭ exposiție și pe alții, au fost singurii, carĭ s'au bucurat de modestul ajutor ce prin regulamentul esposițiunilor oficiale se acordă ca încuragiare manifestațiunilor artistice. Acéstă petițiune este semnată de mai bine de 30 de membri; între aceștia nu intră cei 12, carĭ au espus până aci la *Ateneul Român*. Aceștĭ trei-ḑecĭ de artiștĭ, se vor constitui, cum se ḑice, în societate sub numele de *Societatea artiștilor românĭ*.

Moștenitorul de tron german în Elsația-Lorena. Principele moștenitor german face o călĕtorie de studii în Elsația-Lorena. Prima stație la care s'a oprit a fost Metz, unde fù primit de contele *Zeppelin*, președintele Lorenei. Prințul a visitat fortificațiile orașului. Primire oficială nu i-s'a făcut nicăirĭ, de óre-ce prințul călĕtoresce incognito.

Alegerile comunale din Viena. De când cu noul statut comunal din Viena, prin care s'a lărgit dreptul electoral acordându-se sufragiu la multe mii de ómenĭ, carĭ mai nainte nu-l aveau, colegiul III electoral n'a venit încă la urnă. In ḑiua de 17 Martie acest colegiu va alege consilierĭ pentru 46 scaune. Comitetul partidului social-creștin (antisemit) în frunte cu principele Alois Liechtenstein adreséză alegĕtorilor acestui colegiu un călduros apel, în care îi îndémnă la unire și energie în lupta electorală contra jidovilor și a afiliaților lor, carĭ sunt: liberalii, pangermanii și socialiștii.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat dela Institutul de credit și economii *„Mureșanul“* din *M. Radna* suma de: **20 coróne.** Priméscă Onorata Redacțiune cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor medii gr. or. române din Brașov.*

Triumful antisemiților. La societatea de asigurare contra accidentelor, compusă din muncitorĭ de ai liniei ferate de

---

însĕ cam prost plătițĭ, așa că aceia, carĭ sunt avisațĭ numai la léfă, nu pot participa la serbările costisitóre ale societățĭ. Profesorii formézä o clasă a parte, care merge pe cărările sale, fără sĕ-șĭ bată capul cu societatea. Cu desăvîrșire imposibilĭ sunt politicianii. În fața femeilor nu se póte vorbi de politică și de aceea bărbații, carĭ se ocupă de acésta, își aranjază un biurou deosebit în afară de casa, unde este soția sa. Despre ocupația bărbatului nu se vorbesce de loc în societate. Viéța trebue sĕ fie, după concepția femeilor, o Duminecă fără sfîrșit, în care variéză cu jocul puțină artă și sport.

Aceste cercurĭ n'au nicĭ un ideal în sens mai nobil, nicĭ o țintă a vieții. În aristocrația europeană totuși se cultivă datoriile cătră patrie, cultură, artă, ceea ce lipsesce în societatea bună americană.

Se înțelege, că există și escepții.

Sediul principal al acestei societățĭ este Newyork, însĕ și în Boston și Philadelphia se găsesce așa numita „society,“ esclusivistă, de asemenea în Washington, Baltimore, ér în timpul din urmă se sforțéză și Chicago în acéstă direcție.

În societatea din Newyork cel mai cunoscut nume este al familiei Burgher, carĭ au fost primii venițĭ aicĭ cu banĭ și talent spre a întemeia orașul „New-Amsterdam.“ Apoi vin familiile Knickebocker, Rhineländer, Astor, Vanderbildt, Van Rensellaer, Roosevelt.

Banii cei mai mulțĭ sunt adunațĭ în Newyork, însĕ cum am ḑis mai sus, miliardarii înbogățițĭ de curênd n'au intrare în societate. În Philadelphia mândria isvorită din trecutul strămoșilor este mare. Acela, care nu se póte lăuda cu cel puțin doi strămoșĭ mai de sémă, carĭ sĕ fi locuit în o anumită parte a orașului, n'are cuvênt în societate.

Membrii societății au o adevĕrată orore de adunările, representațiile etc. unde se pot duce și alții, carĭ dispun de parale, ca sĕ-șĭ rĕscumpere locul. Afară de balul „carităţii“ nu se duc nicĭ la un bal public și petrecerile lor le aranjéză între sine, în locurĭ unde simplii muritorĭ nu pot avé intrare.

Din acest motiv a isvorit și planul revistei amintite, care este organul oficial al societății.

Nord din Austria, s'a făcut ḑilele trecute alegerea unui membru în direcţiune. A reuşit candidatul antisemit cu 8927 voturi.

Un consul-artist. D-l Petterson, consul al Rusiei în oraşul Iaşi, a presentat ḑilele acestea A. S. R. Principesei Maria macheta în argilă a unei statui, representând pe A. S. Regală în haine de oficer de roşior, călare pe un frumos cal. Acéstă statuetă va fi turnată în bronz. A. S. Regală a primit cu o vĕdită mulţumire acéstă delicată atenţiune, felicitând în acelaşi timp pe d-l Petterson, care e pe lângă un distins diplomat, şi un talentat artist.

Reducerea tacsei de transport a ḑiarelor francese. O delegaţie mixtă compusă din câţi-va membrii ai sindicatului pressei parisiene republicane şi a departamentelor, a expus comisiunei budgetare din parlamentul frances o cerere în favórea reducţiunei cu 50 la sută a taxelor de transport a ḑiarelor, argumentând cu motive puternice şi cu cifre, că prin acest mijloc ḑiarele îşi vor lua un mai mare avênt şi vor puté sĕ-şi reducă preţul actual cu 60 la sută, oferind şi statului un mai mare câştig ca adĭ, prin sporul expediţiei.

Pentru industriaşii din branşa de construcţie. Ministrul de comerciŭ a luat disposiţia, ca în viitor în contractul antreprenorilor, carĭ vor lua asupra lor construirea edificiilor aparţinĕtóre resortului acelui ministeriu, în provincie, sĕ fie pusă în tot-déuna şi obligaţia, ca architectul cu ocasiunea împărţirii lucrărilor sĕ trimită o copie a devisului şi caietelor de sarcini la oficiul de construcţii din raionul, unde se esecută antreprisa, cu scop de a puté fi consultate de industriaşii specialiştĭ din acel ţinut.

O femeie credinciósă. Multe femei rele şi necredinciόse vor fi în lumea asta, dér se găsesc şi femei bune, carĭ îşĭ dau mai bucurόse viéţa de cât sĕ-şĭ calce datoriile conjugale. O astfel de femeie era şi Francisca Wernak din Viena. Femeia acésta este soţia lui Iosif Wernak, care trăesce într'un sat din Boemia, unde muncesce într'un atelier şi trimite în fie-care lună câte o mică sumă pentru întreţinerea nevestei sale şi a celor doi copii. Femeia, ca sĕ mai uşureze din grijile casei, luase nisce calfe în sălaş de nópte. Unul din aceste calfe cu numele Carol Daniczek, în etate de 19 anĭ, îşĭ pusese ochii pe tînăra femeie şi o supăra merea cu propunerile sale de amor. Femeia nu i-a dat ascultare şi i-a spus că sĕ se pórte cuviincios faţă cu dînsa, căcĭ este soţie credinciόsă. Tînĕrul, vĕḑêndu-se refusat, s'a hotărît sĕ-şĭ rĕsbune. Alaltăierĭ a venit din nou cu propunerile sale imorale, şi fiind din nou refusat, a descărcat asupra femeii 4 glónţe de revolver, apoi s'a împuşcat şi pe sine. Provedinţa a păstrat viéţa femeii, căcĭ rănile produse de glónţe nu sunt grave şi femeia se va însănătoşi, calfa însĕ a murit.

Revisuirea legii comerciale. Ministrul unguresc de justiţie a însărcinat pe deputatul *Neumann* Armin (!) cu elaborarea părţii *subiective* a legii comerciale, ce s'a propus a-se revisui. Partea acésta a legii se referă la comercianţĭ şi la societăţile comerciale. Lucrarea acésta va fi de sine stătătóre.

Mare dar făcut „Schulverein"-ului german. Din Darmstadt se anunţă: *Gu-vernul* marelui ducat *Hessen-Darmstadt* a dat Reuniunei şcolare germane generale („Allgemeiner deutsches Schulverein") pentru scopurile sale — susţinerea şi promovarea germanismului în ţĕrile ostice de peste graniţele germane (Austria, Transilvania etc.) — 200 de mii de mărcĭ pentru doi anĭ.

Amnestie sub spânzurătóre. Se scrie din Seraievo: Ḑilele acestea trebuia sĕ fie spânzurat ţĕranul Gligo Gvostan, condamnat la mόrte pentru omor. Spânzurătórea era gata, delincuentul pus sub ea, preotul îşĭ făcuse datoria, dér în momentul, când era să între în funcţiune călĕul, sosi o telegramă dela Maj. Sa, în care i-se comunică delincuentului, că pedépsa de mόrte i-s'a comutat în temniţă pe viéţă. Graţiarea acésta a produs o impresiune adêncă asupra celor de faţă.

Trenul cel mai accelerat în Germania este trenul D, care circulă între Berlin şi Hamburg. El traverséză acest lung drum de 286 chilometri în 3 óre şi 27 minute şi este prin urmare cel mai accelerat tren în Germania. El umblă cu o iuţélă de 90 chilometri pe óră.

Comerciŭ cu Mexico. Camera de comerciŭ şi de industrii din Braşov în interesul uşurării şi accelerării corespondenţei cu legaţiunea austro-ungară din Mexico, face următórele comunicaţii: 1) Corespondenţele adresate la legaţiune sĕ pórte următórea adresă: „Legacion I. y. R. de Austria-Hungria in Mexico D. F." 2) La informaţiile, cerute asupra creditului, ce-l merită firmele: numele, locuinţa şi branşa comercială a firmei, despre care se cer informaţiile, trebuesc puse esact. 3) Sĕ se ia în considerare după putinţă firmele de import recomandate de legaţiune şi carĭ se pot afla la museul comercial r. u. din Budapesta.

Logodnă. D-şora Silvia *Poenariu* s'a logodit cu d-l Simion *Jivoinovicĭ*, comptabil, Bocşa-montană.

Falsificarea laptelui. Campania dusă de ḑiarele francese contra falsificărei laptelui în Francia, a avut resunet şi în Rusia, unde populaţia oraşelor marĭ şi mai cu sémă cea din Petersburg, a început a forma ligĭ cu capitale marĭ sub numele de „Kaplya Moloka", spre a combate frauda şi a procura publicului lapte pur. Consumaţia laptelui în Petersburg este de 500.000 butelii pe ḑi, ceea-ce însémnă, că ar necesita 20.000 vacĭ de pur sânge, lucru pe care liga şi l'a propus a-l realisa.

Cecil Rhodes.

Pe pământul caela, unde s'a dus ca tînĕr viguros, dér sĕrac lipit şi unde s'a îmbogăţit colosal, C e c i l *Rhodes* zace greu bolnav. Viéţa şi-o mai susţine numai prin inhalaţii de oxigen. În acéstă ultimă staţie a carierei vieţii se află lângă el faimosul *Jameson*, doctorul lui de casă şi prietenul cel mai devotat. Se ḑice, că ori-ce lucru rĕu, ori-ce nedreptate îşĭ are pe Mefisto al ei. Lui Cecil Rhodes sórtea i-a hărăzit acest rol în sângerósa tragedie a rĕsboiului anglo-bur. Setea de aur l'a dus, ca tînĕr sĕrac, pe câmpurile de aur şi relativ în scurt timp şi-a câştigat aur şi diamant mult, o întrégă comóră.

A iubit cu fanatism diamantul, întréga lui personalitate se asémĕnă diamantului: *talent strălucitor fără căldura inimii.* El a început'o cu Burii şi Jameson îi este soţ şi părtaş. Jameson a năvălit înainte cu câţi-va anĭ pe pămêntul Burilor, ajutat şi îndemnat de Cecil Rhodes. A păţit'o însĕ rĕu de tot, şi atuncĭ împĕratul Wilhelm l'a felicitat pe Krüger, er Cecil Rhodes a căḑut. În tot timpul rĕsboiului, aurul i-a pricinuit ḑile amare. Comorile şi-le avea ascunse în Kimberley. Chiar nicĭ pe timpul impresurării, oraşului de către Burĭ, Cecil Rhodes nu s'a mişcat de lângă comorile luĭ. Bietul milionar ajunsese sĕ rabde până şi fóme. După despresurarea Kimberley-ului, a grăbit sĕ vină în Europa însoţit de Jameson. Aicĭ a făcut fel de fel de cure, dér înzadar. S'a reîntors érăşĭ bolnav împreună cu Jameson. Pe corabie i-s'a făcut şi mai rĕu şi când a debarcat, abia putea sĕ păşéscă. Acum zace în Capstadt şi — precum se ḑice — îşĭ aşteptă fiorósa mόrte în Africa-de-Sud.

Intêmpinare.

D-l învĕţător Paul *Goron* din Sân-Mărghita (comit. Solnoc-Dobâca) ne trimite o lungă întêmpinare la celea ce s'au afirmat despre d-sa în corespondenţa dată „Lângă Someşul-mare" şi subscrisă de „Peregrinul", ce s'a publicat în nr. 14 din anul curent al fóiei nóstre.

La afirmarea „peregrinului", că învĕţătorul e om cutezător, dibaciŭ în purtarea de procese şi că pórtă procese în compania lui Friedman Izsak pe la tóte forurile, d-l Goron rĕspunde, că tocmai „peregrinul" (al cărui nume îl retace), l'a „încurcat în procese pe la tóte forurile politice", ba i-a făcut „ḑecĭ de procese şi la superioritatea bisericéscă, aţiţând pe câţi-va dintre poporenĭ asupra mea la Ven. Consistoriu, care a exmis comisie mixtă şi a făcut investigaţie ascultând mulţime de martorĭ sub jurământ, dér totuşĭ am scăpat din tóte acestea..."

Atâta spune la obiect d-l învĕţător Goron în întêmpinarea sa. Celelalte sunt personalităţĭ odióse, cărora nu le putem da loc.

La „întêmpinare" d-l Goron mai alătură şi o „declaraţiune" subscrisă de patru poporenĭ din comuna numită. Ei declară, că cele afirmate de „peregrinul" faţă de învĕţătorul lor „sunt nisce scornituri", căcĭ de 18 anĭ de când înv. Goron funcţionéză în comună, „tot-déuna a fost la culmea misiunei sale şi şi-a făcut datorinţa". Cu progresul în şcólă tot-déuna a fost mulţumit atât poporul, cât şi superioritatea şcolastică. Numai docentului Goron este a-se mulţumi, că în S.-Mărghita este şi adĭ şcólă confesională, căcĭ la 1895/96 când s'a înfiinţat şcóla de stat în comună, inspectorul şcolar regesc îmbiindu-l a primi post la şcóla de stat şi a părăsi şcóla confesională, dênsul a refusat categoric. Ca membru în comitetul comunal, tot-déuna a apĕrat şi apĕră caracterul confesional al şcólei delăturând astfel multe piedecĭ din spatele şcólei etc......

Declaraţiunea e subscrisă de Dumitru Farcaş şi Manoil Spetarian, membrii în senatul şcolastic, şi de alţĭ doi poporenĭ.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

La *balul roşu*, ce s'a aranjat în carnevalul trecut de către Reuniunea femeilor române din loc, au întrat cu totul 785 cor., cheltuelile au fost de 768 cor. astfel plusul veniturilor a fost de 17 cor.

Suprasolvirĭ au întrat: dela Ilustritatea Sa d-l Comite suprem conte Ştefan Lazar 14 cor., dela d-l General de brigadă, Ioan Tappeiner 4 cor., dela d-l profesor Gheorghe Chelariu 3 cor. şi dela d-l jude de tribunal Mor Grünfeld 2 cor.

Subscrisul birou al Reuniunei esprimă în numele Comitetului viĭ mulţămirĭ Domnilor însemnaţĭ mai sus.

Asemenea se esprimă mulţămită On. Comitet aranjator în frunte cu domnii Ioan Cipu, ca preşedinte, şi Nicolae Bogdan, ca vice-preşedinte, pentru ostenéla şi zelul depus pentru reuşita acestui frumos bal.

B r a ş o v, 25 Februarie 1902.

Biroul Reuniunei fem. rom.:

Agnes Duşoiu, preşedintă. *Lazar Nastasi*, secretar.

Literatură.

D-l Timoteiŭ *Povoicĭ*, profesor de musică la seminarul „Andreian" (Sibiiu) a scos de sub tipar *„Deuĕ-spre-ḑece Cântece de şcólă"* pentru 2 şi 3 vocĭ egale. Caetul I. Preţul 50 banĭ. Sibiiu. Editura Librăriei archidiecesane 1901.

„Supplex Libellus Valachorum", memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob şi Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Sibiiu, „Tipografia" societate pe acţiunĭ. Un esemplar broşat costă 1 corónă (plus 5 banĭ porto). Se află de vêndare la Tipografia *„A. Mureşianu"*.

„Cartea Durerii" de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Dăianu*. Tipografia lui Heinrich Uhrmann din Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne plus 10 banĭ porto. Se află de vîndare la Tipografia *„A. Mureşianu"*.

ULTIME SCIRI.

Sătmariŭ, 10 Martie. Adĭ s'a judecat la tribunalul de aicĭ, ca for apelativ, procesul părintelui *Ardeleanu*, care în cunoscuta causă dela Sz. Dob fusese osîndit de către judecătoria din Sătmariŭ la 6 lunĭ închisóre şi 400 coróne amendă. Tribunalul, după ascultarea splendidei pledoarii a candidatului de advocat *Dr. Ioan Ciordaş*, a comutat osînda dictată de judecătorie **la 7 ḑile închisóre şi 20 coróne** amendă. Procurorul n'a anunţat recurs contra sentinţei, apĕrătorul însĕ a anunţat recurs de nulitate.

Budapesta, 10 Martie. „Magyarország" află, că congresul bisericesc sêrbesc va fi convocat pe ḑiua de 8 Iunie. Alegerile pentru congres se vor face în Aprilie.

Bruxella, 10 Martie. *Steyn* şi *Botha* au comunicat lordului *Kitchener*, că comandanţii burĭ sunt decişĭ a **nu** primi decât o pace, care garantéză *deplina independenţă.*

Londra, 11 Martie. Lord Methuen a fost atacat la Twerbosch de către Burĭ. Englesii au perdut 41 morţĭ 77 rănţĭ. Peste două sute Englesĭ au fost făcuţĭ prisonierĭ. *Generalul Methuen rănit şi prins.*

Diverse.

Cai sĕlbatecĭ în Europa. Turistul rus *Przewalsky* a aflat în pustele Asiei cai sĕlbatecĭ, cărora li-s'a dat numele de cai-Przewalsky. Cai sĕlbatecĭ se aflau odinióră în mare numĕr în ţinuturile Europei situate spre nord de Alpĭ, o descriere amĕnunţită a lor însĕ nu se găsesce nicăirĭ. În stepele Rusiei-de-Sud se aflau cai sĕlbatecĭ şi pe la mijlocul véculuĭ XIX, mai probabil însĕ, că aceştia erau cai sĕlbătăciţĭ. Statura lor era mică, cóma lăsată în jos, colórea galbenă seu sură. Cei-ce au vĕḑut cai de felul acesta, spun, că erau fórte prevĕḑĕtorĭ şi fórte cu greu puteau fi prinşĭ. Ei nu svîrliau cu piciórele de dindĕrĕt, ci atacau şi se apĕrau cu dinţii şi cu picióarele de dinainte. Prin anii 80 o espediţie rusécă a dat peste cai sĕlbatecĭ în ţinutul asiatic dintre Kukunoor şi Lapuoor; ei se deosebiau de cei din Rusia-de-Sud numai prin colórea brună. Espediţia a prins cu mare greutate câţĭ-va din caii aceştia. Ei fug aşa de repede, încât caii cazacilor nu pot sĕ-i ajungă şi numai când mergeau sĕ se adape, au putut fi vênaţĭ. Astfel de cai sĕlbatecĭ n'au putut fi aduşĭ vii în Europa. Cunoscuta firmă Hagenbeck din Hamburg, care se ocupă cu comerciul de animale, a iniţiat o espediţie în Asia-orientală cu scop de a prinde şi transporta în Hamburg cai-Przewalsky. Expediţia a aflat într'adevĕr astfel de cai, 12 yarde dela Peking. N'a putut fi prins însĕ nicĭ un cal crescut. A prins numai 28 de mânzĭ şi i-au pus sĕ sugă la iepe mongole. În chipul acesta a succes sĕ-i aducă la Hamburg. Colórea lor e sură-brună, códa stufósă şi cóma ridicată în sus şi aspră ca peria. Ei nechéză ca caii noştri şi sunt o rassă de cai intermediară între cai şi asinĭ. Interesant, că caii sĕlbătăciţĭ din Asia şi Rusia-de-Sud au pricinuit multe neplăcerĭ poporului, care se ocupă cu prăsirea de cai. Ei înşelau caii domesticiţĭ, aşa că fugiau la ei şi nu mai puteau fi prinşĭ. Libertatea absolută le plăcea mai mult, decât curtea şi hamurile.

Câtă şampanie bĕu Americanii. Statele-Unite au importat în 1901 un numĕr de 303.377 lăḑĭ a 12 sticle. Ferma Mumm et Co. a trimes 120.359; Moet şi Chandon, 61.184 lăḑĭ; Pommery şi Greno, 31.417 lăḑĭ; Veuve Clicquot, 15.027; L. Roederer 10.601; Heidsick et Co. 9.071. etc. Cum se vede, casa Mumm a exportat aprópe jumĕtate din acest consum.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţi pentru comercianţĭ şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă, de *I. C. Panţu.* O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe qile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Un capitol din *Contabilitatea duplă* de *I. C. Panţu.* Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele poporale de F. E. Lurtz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germână. Anul I şi II. de şcó ă. Numerii 1 10, 10—20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Geografia Ungariei şi elemente din geografia generală pentru şcólele poporale de Dr. Nicolau Pop, conrector, profesor şi asesor consistorial, revĕqută şi îndreptată mai ales cu privire la date statistice de Nicolau Piţ a, profesor la g'm. rom. gr. or. din Braşov. Ediţiunea a şéptea (cu charta Ungariei) Preţul 60 b. plus 10 b porto.

România agricolă. studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră săracă". Bucuresci. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi n di librariĭ.

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra luĭ Lamarck de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, prof-sor de agricultură la şcóla superióră de a Ferĕstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucuresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I Agrologia*, sĕu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne.*

Vol. II *Fitotechnia*, sĕu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. *Zootechnia*, sĕu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne.*

Vol. IV. *Economia Rurală*, sĕu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care trateză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote ţerile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea iea serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

„Castelul din Carpaţĭ", roman din viéţa poporului român din Ardeal, de Jules *Verne*, tradus de d-l Dr. Victor *Onişor* cu o prefaţă de Dr. Eliă *Daianu* (Tiparul „Tipografia" societate pe acţiunĭ Sibiiu). *Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu" Braşov.* Esemplarul broşat ediţ. poporală *1 cor. 60*, broşat ed. de lux *2 cor 40* (plus 10 b. porto), legat *4 cor.* (plus 20 b. porto). O carte forte interesantă, care n'ar trebui sĕ lipsescă de pe masa nicĭ unui Român.

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticică de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă *Ediţ. IV. corectată.* Gherla. Preţul unui es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Feciórе Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu.* Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (pl. 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol. I. de *Em Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrós le sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b por.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christ.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

„Caractere morale, esemple şi sentinţe uclese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne" de *Ioan Popea*, profesor. Cetitorul află în acéstă carte (de aprópe 400 pag.) o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângâierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos, Preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul în sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiunĭ fugitive" la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása", scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandal din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministeru de interne D. Perczel prin d. Dr. Amos Frâncu în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. port).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Martie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.10
Renta de coróne ung. 4%	97 45
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	120 20
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	100.85
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	96 —
Impr. ung. cu premii	194.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	158.—
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de aur austr.	120.75
Losurĭ din 1860.	155.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16 37
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	715.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	679.50
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.25
London vista	240.10
Paris vista	95 52
Rente de coróne austr. 4%	99.10
Note italiene	93 30

Cursul pieţei Braşov.

Din 9 Martie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.80	„	18.84
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.04
Galbenĭ	„	11.34	„	11.40
Ruble Rusescĭ	„	127.—	„	128.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—